

Kappen & klieven

Na enkele theoretische beschouwingen gaan we in deze reeks terug naar de bosbouwpraktijk. We starten met een wonderlijk stuk spitsstechnologie dat we al 5.000 jaar niet kunnen missen: de bijl.

Iedereen weet hoe een bijl er uit ziet: een bijlkop en een steel. Er bestaan echter heel veel variaties op dit thema, die allemaal hun nut bewijzen voor een welbepaalde taak. In wat volgt worden de belangrijkste types voor bosgebruik toegelicht.

Er is een belangrijk onderscheid tussen scherpe hakbijlen en stompe kliefbijlen of -hamers. De eerste dienen om houtvezels (schuin) door te hakken, de tweede om de vezels uit elkaar te splijten. De *allround*-bijl uit de bouwsupermarkt kan volgens het etiket beide. Een goede raad echter als je niet teleurgesteld wil geraken in een bijl: kies een hakbijl om te kappen of een kliefhamer om te klieven want multifunctioneel gereedschap werkt meestal maar half zo goed voor beide functies.

De **hakbijl** werd vroeger voor het vellen en onttakken van bomen gebruikt. Tegenwoordig gebruiken we hiervoor een motorzaag. Toch kan een bijl nuttige diensten bewijzen in het bos: dun hout afhakken, kleine velwiggen inslaan,

Een scherpe hakbijl dient om houtvezels door te hakken.

ROBBIE GORIS, Inverde vzw

Een stompe kliefhamer dient om houtvezels uit elkaar te splijten. Op de foto zie je een bijna gespleten stamstuk es.

schors met grond verwijderen om de zaagketting scherp te houden, enkele takjes van brandhout afhakken om de zaagmachine niet te moeten starten of zelfs een vastgeklemd zaag uit een boomstam bevrijden...

Een handbijl met korte steel kan voor de kleine klusjes dienen. Voor het serieuze werk moet de steel ongeveer zo lang zijn als je arm en de bijlkop weegt best, tenzij je stevig gebouwd bent, niet veel meer dan 1 kg. De snede wordt

Op het thema kliefhamer bestaan 101 variaties.
Hier zie je een collectie kliefhamers van het merk Grube.

iets bol geslepen om een goed compromis te bereiken tussen indringen en loslaten.

Een hakbijl kan veel hebben, maar vermijdt het slaan met een hamer op de achterkant van een hakbijl om door een blok hout te geraken. Een bijl is daar immers niet tegen bestand.

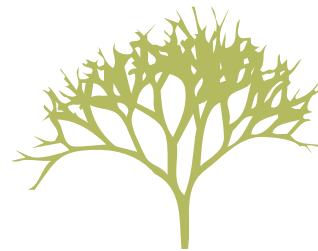
Als je de hakbijl voor meer toepassingen wil gebruiken dan tussendoor een vergeten takje afslaan, dan ben je aangewezen op de gespecialiseerde handel voor bijlen met een dun uitgesmeed blad van hoogwaardig staal.

Een **kliefhamer** is onmisbaar om brandhout te klieven. In de eenvoudigste uitvoering heeft een kliefhamer een stalen kop van 3 kg met een stompe bijlkant en een platte hamerkant. Door de slagkracht worden de houtvezels uit elkaar gedrukt. Wanneer dit niet bij de eerste slag lukt, is er niets aan de hand omdat de stompe bijl niet in het hout blijft vaststeken.

De platte kant kan als hamer gebruikt worden, bijvoorbeeld om wiggen of palen in de grond te slaan. De onderkant van de snede is meestal iets teruggebogen naar de steel toe, zodat je het puntje kan gebruiken om een stamstuk te doen rollen. Met een kliefhamer ben je uitgerust om zowat alle klussen te klaren tussen afzagen en opstoken.

Op het thema kliefhamer bestaan 101 variaties. In stijgende volgorde van sterkte is de steel gemaakt van es, hickory of glasvezelversterkte kunststof. Breken doet de steel ooit wel eens. Je kunt dit echter een hele tijd uitstellen, door de bijlkop niet voorbij het hout of de wig te slaan, zodat de steel er niet tegenaan knalt. Als je er toch regelmatig naast slaat, en je verkiest een houten steel, dan is een stalen beschermhuls rond de steel een aanrader. Sommige kliefhamers hebben een kop die meer dan 3 kg weegt, voor het gewone werk zijn deze echter te zwaar. Bovendien komt de kliefkracht meer uit de snelheid dan

uit het gewicht. Ben je op zoek naar lichter kliefgerei? Dan kun je een kliefbijl overwegen. Het onderscheid qua bouw is wat kunstmatig, maar tegenover kliefhamers zijn kliefbijlen lichter, hebben ze weinig of geen hamervlak en zijn ze wat spitsers aangeslepen. Het verschil zit hem vooral in de functie: kliefbijlen zijn bedoeld om hout te klieven dat met één slag gespleten kan worden. In het hout blijven steken is dan geen punt, want je slaat de blok toch in één keer door nietwaar? ■

Boorzagerij Log-ic

Verzagen van boomstammen tot planken, kepers of balken

Bij u thuis, in het bos of op de werf

Werverbos, 24—2930 Brasschaat
Tel.: 0475 / 703.254 - Fax: 03 / 295.39.52
E-mail: zagerij@log-ic.be